

Noord-Holland heeft boerderijencommissie

81 De Noordhollandse Welstandscommissie en de Culturele Raad Noord-Holland hebben samen een adviescommissie „landelijk bouwen” in het leven geroepen.

Deze commissie gaat niet alleen advies uitbrengen bij restauratie, renovatie of bestemmingswijziging (zoals bewoning) van stolpen en architectonisch waardevolle boerderijen, maar ook bij het bouwen van nieuwe agrarische bedrijven en van woningen op erven en bij aanpassing van bestaande agrarische bedrijven aan moderne bedrijfs-eisen.

De werkcommissie bestaat uit de architecten Th. Wijnalda, Amsterdam en M. L. Koopman, Anna Paulowna. De commissie houdt met ingang van 21 april elke tweede en vierde maandag van de maand zitting in het Landbouwhuis in Alkmaar. Telefonische afspraken kunnen worden gemaakt via het nummer van de Stichting Noordhollandse Welstandscommissie 020 - 22 47 02.

Voorzitter van de begeleidingscommissie is de oud-directeur van de Provinciaal Planologische Dienst in Noord-Holland dr. ir. R. van de Waal. Hij is tevens voorzitter van de werkgroep Boerderijenbehoud, die in '78 werd ingesteld door de Stichting Nationale Contactcommissie Monumentenbescherming.

Deze constateerde vorig jaar al: 'Boerderijen vormen momenteel een van de meest bedreigde categorieën monumenten'. Men adviseerde de 'waardevolle landelijke bouwkunst' te inventariseren en voorlichting te geven over het bouwen in landelijke gebieden.

De nu opgerichte Noordhollandse commissie voor het landelijk bouwen is de eerste in den lande en daarom noemt dr. ir. R. v. d. Waal het met gepaste trots 'een unieke proefneming'.

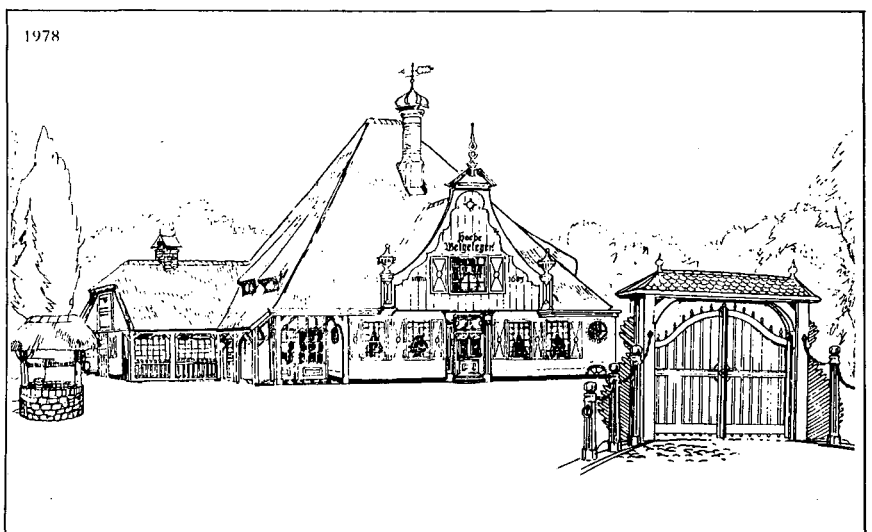
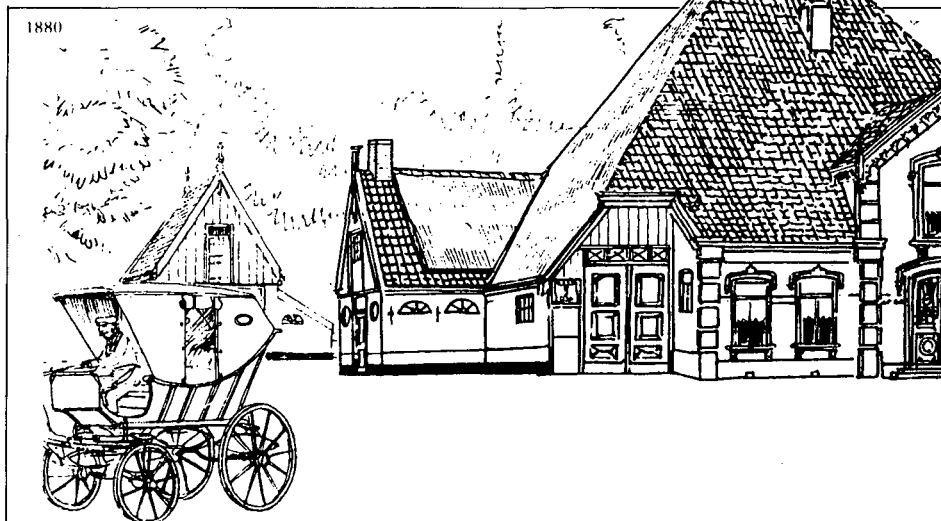
Maar hij geeft ook toe dat 'we eigenlijk al te laat zijn. Er is reeds veel verloren gegaan. De maatschappelijke basis in de Monumentenzorg is te smal.'

Ir. Van der Waal bedoelt daarmee dat vergeleken met natuur- en landschapsbehoud met hun honderdduizenden leden van verenigingen, de Monumentenzorg gedragen wordt door te weinig mensen. Daar moet snel verandering in komen en er zou ook een apart budget moeten komen voor aankoop en restauratie van boerderijen, alsmede een subsidiereg-

ling met fiscale tegemoetkoming voor onderhoud van waardevolle boerderijen. Het landelijk bouwen moet volgens de adviescommissie worden verlost uit zijn Assepoesterrol. Nergens harmonieert het zo goed met de ons omvattende ruimte, de bodemgesteldheid, de beplanting, het klimaat, de lichtval en vaak door het water als juist op het platteland. De commissie schrijft daarover: 'In de oudere bouwkunst treffen we vele spelelementen aan die deze bepalende factoren actief doen ervaren. Driedimensionale vormgeving in goede verhoudingen, streekeigen materialen, pittige kleurstelling, detaillering en fraaie erfbeplantingen droegen er toe bij dat zij bij iedere weersgesteldheid het landschap boeiend

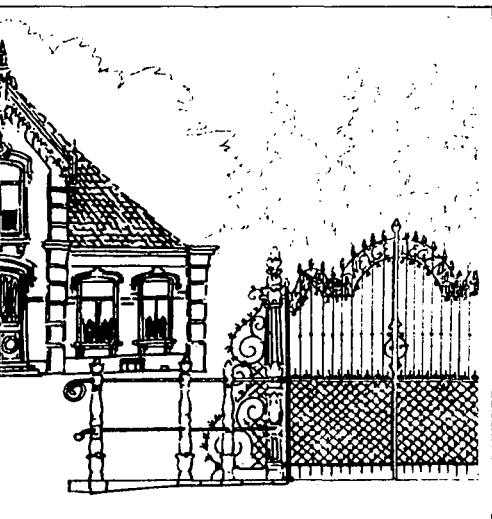
verfraaiden. Door een vaak sobere en argeloze wijze van bouwen, schonken onze voorouders ons vele voorbeelden van ware bouwkunst. Zij zijn niet alleen voor onze cultuurgeschiedenis van waarde, maar ook voor het stimuleren van kwalitatief beter bouwen in onze eigentijdse ruimtelijke vormgeving.'

'VAN EEN GAVE BOERENPLAATS TOT EEN POENIGE VILLA'
NAAR IDEE EN TEKENINGEN
VAN HENK TOL

'Poenhoeves' noemt architect Cor de Jong uit Midden-Beemster de boerenhoeve die in handen van stedelingen zijn gevallen en verkeerd verbouwd zijn. Ook hij heeft nu zitting in de begeleidingscommissie landelijk bouwen en heeft twee jaar geleden al mogen ervaren dat die stedelingen en anderen best eerst deskundig advies willen hebben voor ze tot verbouwen overgaan. Dat was ter gelegenheid van de Noordhollandse tentoonstelling 'De stolp te kijk' die wegens haar grote succes in verkleinde vorm nog steeds door Noord-Holland en Friesland reist.

'Het is triest te ervaren hoe met veel ijver en geld ook een gave boerenplaats kan worden omgeknutseld tot een poenige

villa', schrijft De Jong in het boekwerk 'De stolp te kijk'. 'De eerste grote vergissing is het weggalken van de prachtige, gekleurde baksteengevels om daarna luiken bij de vensters aan te brengen met roodwitte zandlopers, waardoor een menselijk hans en grietje effect ontstaat, gecombineerd met tuinkabouters.'

Die ijver en dat geld wil de commissie zien te richten op verantwoorde veranderingen aan de boerenhoeven, veranderingen die passen in de dynamiek van de levende bouwkunst, maar die toch recht doen wedervaren aan wat onze voorouders hebben opgebouwd. Het kon nog wel eens gebeuren dat daarvoor minder geld nodig is dan voor een 'poenhoeve'.

G. le Belle.

Nijmegen.

Heemschut heeft een dringend beroep op de gemeenteraad gedaan om te voorkomen dat gevolg wordt gegeven aan het besluit van B. en W. om het pand Kantenmarkt 9-9a te slopen, althans om de sloop uit te stellen. Onze bond sluit zich in deze aan bij de adviezen die in een eerder stadium werden gegeven door de Nijmeegse monumentencommissie en door de welstandscommissie Beschermd Stadsgezicht. B. en W. hebben deze bezwaren onlangs ter zijde geschoven. Volgens Heemschut moet bij de invulling van het desbetreffende gebied rekening worden gehouden met behoud van het pand, dat een voorgevel heeft uit de 18e/19e eeuw en een interieur, daterend van waarschijnlijk de 14e of de 15e eeuw. Nadat in een eerder stadium al een waardevol pand in het Vinkengasgebied is afgebroken, mag niet nog eens een beeldbepalend pand worden opgeofferd. Voorkomen moet ook worden dat de Benedenstad in de toekomst een volstrekte nieuwbouwwijk anno 1980 wordt.

Culemborg.

Met erkenning dat er een aanzienlijke verbetering is aangebracht in het ontwerp bestemmingsplan Tussengracht-Nieuwstraat 1977 ten behoeve van een woningbouwplan, heeft Heemschut aan B. en W. geschreven toch nog enkele bezwaren te handhaven. Onze bond acht het bijvoorbeeld onjuist dat met dit plan wordt geanticipeerd op het toekomstige bestemmingsplan voor het beschermde stadsgezicht. Realisering van het bouwplan zal repercussies hebben voor het bestemmingsplan voor het gehele beschermde gebied. Dit bezwaar komt het sterkst tot uiting in de doortrekking van de Boerenstraat - 't Hof - Heerenstraat. Een gedeelte van deze doortrekking valt binnen dit plan. Heemschut acht dit onjuist, omdat hiermede het oude stratenpatroon zal worden aangetast. Overigens meent Heemschut dat de vormgeving en de situering van de geplande woningen niet fraai aansluiten bij de oude bebouwing.

Hellendoorn.

Heemschut heeft aan de gemeenteraad een brief geschreven, waarin onze bond zich volledig achter de bezwaren stelt tegen het facet-structuurplan verkeer, die zijn ingebracht door het Tunnelcomité, de werkgroep Spoorwegtracé, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, de Natuur- en Milieufederatie Overijssel en door de Vereniging Milieudefensie. De voorgestelde verkeersoplossing is een gevolg van een stedenbouwkundige uitleg in het verleden, waarbij onvoldoende rekening is gehouden met verkeersontwikkelingen. Heemschut acht het onjuist thans de consequenties hiervan af te wettelen op natuur en landschap, in het bijzonder door een nieuwe doorsnijding van het nog aaneengesloten gebied van de Overijsselse Heuvelrug en door een ernstige versnijding van het Reggedal.

Amsterdam.

B. en W. hebben Heemschut geantwoord op een brief, die onze bond in november 1979 schreef over de plannen voor de nieuw te bouwen brug over de Amstel vóór de Ceintuurbaan. Met de commissie voor Openbare Werken stellen B. en W. dat er een brug met één klap moet komen (thans twee klappen), waardoor alleen bij het openen van de brug een visueel verschil ontstaat ten opzichte van de huidige situatie. Qua uiterlijk wordt de brug in de oude toestand gehandhaafd. De oude hekken blijven uit aspectoverwegingen gehandhaafd. Ook de breedte van de toekomstige brug zal gelijk zijn aan die van de oude brug.

v. d. W.